

**LIETUVOS RESPUBLIKOS TABAKO, TABAKO GAMINIŲ IR SU JAIS SUSIJUSIŲ
GAMINIŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-1143 2, 92,, 95 IR 30 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant užpildyti esamo reguliavimo spragas, kuomet rinkai yra tiekiamos elektroninės cigaretės, elektroninių cigarečių pildyklės, turinčios tam tikro skonio, išskyrus tabaką, savybių, mažinti elektroninių cigarečių ir elektroninių cigarečių pildyklių patrauklumą jauniems žmonėms, taip pat siekiant garantuoti sklandesnį Įstatymo nuostatų taikymą bei sklandesnį bylų už šio įstatymo nuostatų pažeidimą, nagrinėjimą. Įstatymo projektu taip pat siekiama mažinti valstybės institucijų, nagrinėjančių bylas Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) pažeidimą, patiriamą administracinę naštą, siekiama didinti bylų nagrinėjimo operatyvumą.

Įstatyme įtvirtinamas pridėtinio tabako gaminio kvapo ar skonio apibrėžimas, kuris taikomas tik tabako gaminiams, tačiau nėra taikomas elektroninėms cigaretėms, elektroninių cigarečių pildyklėms, kurių populiarumas pastaruoju metu itin didėja. Šiuo metu Įstatymu draudžiama pateikti rinkai elektronines cigaretes ir elektroninių cigarečių pildykles su skysčiu, pritaikytu elektroninėms cigaretėms pildyti, jeigu šiame skystyje yra kvapiųjų medžiagų, išskyrus tabako kvapą ir (ar) skonį. Teisės aktais patvirtintų nei leistinų, nei draudžiamų tabako kvapą suteikiančių medžiagų sąrašo nėra, tai suteikia galimybę ekonominės veiklos vykdytojams argumentuoti faktą, kad tabako skoniai yra skirtingi bei skirtingai interpretuoti sąvoką „tabako skonis ir kvapas“, taigi tiekti rinkai elektronines cigaretes ir elektroninių cigarečių pildykles, turinčias tam tikro ne tabako kvapo ir (ar) skonio savybių.

Siekiant riboti ne tik tradicinių tabako vartojimo būdų, bet ir elektroninių cigarečių, taip pat turinčių neigiamą poveikį ir galinčių sukelti priklausomybę, patrauklumą nepilnamečiams, būtina imtis atitinkamų priemonių. Pirmasis žingsnis, jau padarytas Lietuvoje, yra su kvapiosiomis medžiagomis pagamintų elektroninių cigarečių produktų ribojimas ar draudimas, tačiau esamas reguliavimas nėra pakankamas bei sudaro galimybes verslo subjektams apeiti draudimus tiekiant rinkai elektronines cigaretes, turinčias tam tikro kvapo ir (ar) skonio, išskyrus tabaką, savybių.

2022 m. gegužės 1 d. įsigaliojo Įstatymo pakeitimai, kuriais elektroninės cigaretės ir elektroninių cigarečių pildyklės, kurių sudėtyje nėra nikotino taip pat pateko į Įstatymo reguliavimo objekto apimtį. Atsižvelgiant į tai, elektroninės cigaretės, elektroninių cigarečių pildyklės taikomi Įstatymo keliami reikalavimai dėl tokių gaminių sudėties, kokybės ir ženklinimo, pateikimo rinkai, reklamos ir kt., įskaitant ir reikalavimą dėl įspėjimo apie galimą žalą sveikatai¹ Manytina, kad ant gaminio, kurio sudėtyje nėra nikotino, nurodyti, jog gaminyje yra nikotino, nėra tikslinga, be to, tai klaidina elektroninių cigarečių, elektroninių cigarečių pildyklių vartotojus. Todėl, siekiant aiškumo, siūlytina Įstatyme įtvirtinto reikalavimo dėl įspėjimo apie galimą žalą sveikatai, netaikyti elektroninėms cigaretėms ir elektroninių cigarečių pildyklėms, kurių sudėtyje nėra nikotino.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projekto rengėjas – Seimo narys Vytautas Kernagis

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu Įstatymu draudžiama pateikti rinkai elektronines cigaretes ir elektroninių cigarečių pildykles su skysčiu, pritaikytu elektroninėms cigaretėms pildyti, jeigu šiame skystyje yra kvapiųjų medžiagų, išskyrus tabako kvapą ir (ar) skonį.

¹ Įstatymo 9⁵ straipsnio 1 dalis.

2022 m. gegužės 1 d. įsigaliojus Įstatymo pakeitimams, ant elektroninių cigarečių ir elektroninių cigarečių pildyklių vienetinių pakelių ar bet kokios išorinės pakuotės turi būti įspėjimas apie galimą žalą sveikatai „Šiame gaminyje yra nikotino, kuris yra itin didelę priklausomybę sukelianti medžiaga. Jo nerekomenduojama vartoti nerūkantiems“.

Bylos dėl Įstatymo pažeidimo išnagrinėtos ir ekonominės sankcijos turi būti paskirtos ne vėliau kaip per du mėnesius nuo pažeidimo nustatymo dienos. Be to, bylos dėl Įstatymo pažeidimo visais atvejais nagrinėjamos žodinio proceso tvarka.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siūloma nustatyti, kad rinkai būtų draudžiama pateikti elektronines cigaretes ir jų pildykles, turinčias pridėtinio kvapo ar skonio, išskyrus tabako kvapą ir (ar) skonį. Tikėtina, jog tai mažins elektroninių cigarečių ir jų pildyklių patrauklumą, užkirs kelią Įstatymo nuostatų skirtingam traktavimui.

Įstatymo projektu siūloma įtvirtinti galimybę poįstatyminiuose teisės aktuose nurodyti konkrečias leidžiamas chemines medžiagas, suteikiančias elektroninėms cigaretėms, elektroninių cigarečių pildyklėms tabako skonį ir kvapą ir nurodyti šių medžiagų CAS numerius. Tai apribotų ekonominės veiklos vykdytojams apeiti Įstatymo draudimus bei apribotų galimybę tiekti rinkai elektronines cigaretes ir elektroninių cigarečių pildykles, turinčių tam tikro ne tabako kvapo ir (ar) skonio savybių.

Siūloma Įstatyme įtvirtinto reikalavimo dėl įspėjimo apie galimą žalą sveikatai, netaikyti elektroninėms cigaretėms ir elektroninių cigarečių pildyklėms, kurių sudėtyje nėra nikotino. Tikėtina, tai užkirstų kelią galimam elektroninių cigarečių, elektroninių cigarečių pildyklių vartotojų klaidinimui.

Įstatymo projektu prailginus bylų dėl Įstatymo pažeidimo išnagrinėjimą ir ekonominių sankcijų terminą nuo dviejų iki šešių mėnesių, būtų išvengta situacijų, kuomet Įstatymo pažeidimo bylos būna rengiamos praėjus rinkos ribojimo priemonės nustatančių dokumentų apskundimo terminui.

Įstatymo projektu siūlant įtvirtinti galimybę bylas dėl Įstatymo pažeidimo nagrinėti rašytinio proceso tvarka, esant bylos nagrinėjimo proceso šalies prašymui, tai sumažins valstybės institucijų, nagrinėjančių bylų už Įstatymo nuostatų pažeidimą, administracinę naštą bei padidint nagrinėjamų bylų proceso operatyvumą.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo priėmimas kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Tikėtina, jog verslo subjektai, vykdytys prekybą elektroninėmis cigaretėmis ir jų pildyklėmis, turės siaurinti savo pasiūlos spektrą.

8. Ar Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant Įstatymo projektu siūlomus pakeitimus inkorporuoti į teisinę sistemą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios kitų galiojančių įstatymų nereikės.

10. Ar Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, o projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų bei atitinka lietuvių kalbos normas.

11. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymo projektą, reikės pakeisti:

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos direktoriaus 2021 m. liepos 28 d. įsakymą Nr. 1-193 „Dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo pažeidimų nagrinėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų nebuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Elektroninės cigaretės“, „elektroninių cigarečių pildyklė“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Papildomi Įstatymo projekto pagrindimai ir paaiškinimai nereikalingi.
